

Kariera kontrrewolucjonisty

Przed kilkoma dniami prasa światowa przyniosła wiadomość o śmierci byłego regenta Węgier admirała Nicolasa Horthy'ego, człowieka, z którego imieniem związany był cały okres historii Węgier międzywojennych. W ciągu minionych 12 lat Horthy przeżywał na emigracji w Niemczech Zachodnich.

Urodzony w 1863 r., ten kadrowy oficer armii austro-węgierskiej brał jeszcze udział w wojnie bałkańskiej, następnie jako admirał w I wojnie światowej. Nazwisko jego nabrało rozgłosu w związku z interwencją przeciw Węgierskiej Republice Radzieckiej w 1919 r. Gdy w kwietniu francuskie wojska interwencyjne zajęły węgierskie miasto Szeged, Horthy, mianowany ministrem wojny w rządzie księcia Karoly'ego, stanął na czele kontrrewolucyjnych wojsk węgierskich.

W sierpniu 1919 r. w wyniku wspólnych działań wojennych interwentów Ententy i rodzimej kontrrewolucji — Węgierska Republika Radziecka została obalona. Niemal całe Węgry okupowane zostały przez obce wojska. Budapeszt zajęty był początkowo przez oddziały rumuńskie — dopiero w listopadzie wkroczył do Budapesztu Horthy, na czele „armii narodowej”. W całym kraju szalał biały terror. Dziesiątki tysięcy dzia-

łaczy robotniczych zostało wymordowanych, 70 tys. wtrącono do więzień. Partia komunistyczna zagnana została w podziemie. W tych warunkach w styczniu 1920 r. przeprowadzone zostały „wolne” wybory do węgierskiego parlamentu, w których większość uzyskały partie prawicy. Odbudowana została monarchia z regentem na czele. 1 marca 1920 r. regentem mianowany został admirał Horthy. Na Węgrzech — które nie znaly w swym rozwoju demokracji burżuazyjnej — zatriumfowała faszystowska dyktatura.

Jako regent Węgier Horthy prowadził przez cały okres swych rządów konsekwentnie antyradziecką politykę, politykę współpracy z Włochami Mussoliniego, następnie z Niemcami Hitlera. W nagrodę za popieranie odwetowej polityki Hitlera — po zajęciu przez Sudetów faszystowskie Węgry otrzymały na mocy tzw. I arbitrażu wiedeńskiego południową część Słowacji i Zakarpackiej Ukrainy. W marcu 39 roku — po przystąpieniu do „paktu antykominternowskiego” Węgry zajęły całą Zakarpacką Ukrainę, likwidując w ten sposób całkowicie do spójki z Niemcami niepodległą Czechosłowację.

Ale rewizjonistyczne apetyty Węgier Horthy'ego nie zatrzymały się na tym. W sierpniu 1940 r. uzyskały one, dzięki poparciu Hitle-

ra i Mussoliniego — na mocy II arbitrażu wiedeńskiego — rumuńską północną Transylwanię. Po czym w listopadzie 1940 r. Węgry przystąpiły do paktu berlińskiego, występując odąd oficjalnie w roli satelity hitlerowskich Niemiec. Wojska węgierskie wzięły udział w napaści hitlerowskich Niemiec na Jugosławię w kwietniu 1941 r., a w czorwcu tegoż roku w napaści na Związek Radziecki. Przy boku wojsk hitlerowskich węgierscy okupanci dokonywali zbrodni na froncie wschodnim.

Po klęsce stalingradzkiej węgierska klika rządząca z Horthym na czele, w obawie przed zbliżającą się armią radziecką, poczęła szukać porozumienia z Anglią i USA. Wówczas, by zachować Węgry jako swego satelitę, Niemcy hitlerowskie okupowały w marcu 1944 roku całe terytorium tego kraju. A gdy w październiku 1944 r. wojska radzieckie poczęły wkrazać na teren Węgier, Horthy oddał władzę jawnemu agentowi hitlerowskiemu — przywódcy faszystowskiej partii Nilaszowców — Szalasy'emu. W ten sposób zakończyła się 24-letnia kariera Horthy'ego, jako regenta faszystowskich Węgier. Ale i ten manewr nie uratował węgierskiego faszyzmu, który upadł ostatecznie pod ciosami Armii Radzieckiej w grudniu 1944 r.

(D)

Archives

Tr. Ludu

14. Feb. 1957

Bio.

16. Feb. 1957

Volkstote

15

3

Nikolaus von Horthy +

Im 89. Jahr seines bewegten Lebens ist der ungarische Reichsverweser und ehemalige k. u. k. Admiral Nikolaus Horthy von Nagybanya im Exil verstorben. Den bis in die jüngste Zeit noch recht rüstigen Mann — mancher hat ihn bis 1948 in seinem damaligen Asyl in Weilheim in Oberbayern gesehen — mögen die Aufregungen und Leiden der letzten Monate ins Grab gebracht haben. Er war ein glühender ungarischer Patriot und hat wahrscheinlich noch mehr als unter dem tragischen Schicksal seines Volkes unter dem Verrat des Westens gelitten, nicht zuletzt unter der Verleumdungskampagne, die von schmutzigen Traveller Boys aus Chruschtschows und Titos fünfter Kolonne gegen die „reaktionären Horthybanden“ eröffnet wurde.

Nikolaus von Horthy (geb. 1868) ist 1882 in die k. u. k. Marine-Akademie in Pola eingetreten, galt sehr bald als einer der glänzendsten Offiziere der Kriegsmarine und wurde 1909 Flügeladjutant des Kaisers Franz Joseph. In dieser Stellung blieb er bis 1914. Im Weltkrieg machte er als Kommandant des Kreuzers „Novarra“ zunächst kleinere Unternehmungen mit — so den Flottenraid gegen die italienische Adriaküste in der Nacht nach der italienischen Kriegserklärung — und konnte 1917 in dem Gefecht bei Otranto mit einem Kreuzergeschwader gegen doppelte britische und italienische Uebermacht einen glänzenden Sieg errichten, durch welchen u. a. den verbündeten U-Booten der Ausgang aus der Adria freigekämpft wurde. Als Kommandant der k. u. k. Eskader hatte der junge Admiral, der zahlreiche Vordermänner übersprungen hatte, weniger Glück.

Sein Flaggsschiff „Szent Istvan“ wurde torpediert.

Im Jahre 1919 trat er an die Spitze der ungarischen Befreiungsarmee, die das Land von den kommunistischen Banden säuberte. Das Parlament wählte ihn zum Reichsverweser. Durch die zweimalige Rückkehr des legitimen und gekrönten Königs nach Ungarn geriet Horthy in einen schweren Gewissenskonflikt. Daß seine Truppen am Ende auf die des Königs schossen und daß dieser als Gefangener nach Madeira verschleppt wurde (in jenes Land also, in dem auch der Admiral nun gestorben ist), daß der König im Exil sterben mußte, hat den Reichsverweser jahrzehntelang schwer belastet, obwohl er sich damit rechtfertigte, er habe Ungarns wegen, das durch die Kleine Entente in höchster Gefahr war, nicht anders handeln können.

Sehr geschickt wußte Horthy die Lage von 1938/39 zur Revision der ungarischen Grenzen zu nützen. Am Ende aber kam sein Land, dessen Freiheit er lange verteidigt hatte, doch unter die Macht der SS und sehr rasch unter kommunistische Herrschaft, während der von den Nazis nach Oberbayern verschleppte Reichsverweser nach kurzer Haft bei den Amerikanern zunächst in Bayern, dann in Portugal lebte und der Stunde hartete, die Ungarn die Freiheit bringen würde. Mit Horthy ist eine glänzende soldatische Erscheinung dahingegangen, einer der tapfersten und bedeutendsten Seehelden unseres Jahrhunderts, ein Mann, der auch staatsmännisches Format besaß, aber durch das tragische Schicksal seines Vaterlandes ungewollt in eine Wallenstein-Rolle geriet, die eben immer eine tragische Rolle ist. F.